

೪೦೮

ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ

ಡಾ. ಎಸ್. ಜಿ. ಕದರಮಂಡಲಗಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ

ಎಪ್ರಿಲ್, ೧೯೯೦

ಉಪನ್ಯಾಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

೪೦೮

ಭೂ - ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ

ಡಾ. ಎಸ್. ಜಿ. ಕದರನುಂಡಲಗಿ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
ಎಪ್ರಿಲ್, ೧೯೯೧

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ರು. ಮ. ಪಡಕ್ಷರಯ್ಯ
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ಎಪ್ರಿಲ್, ೧೯೯೧
೫,೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು

© ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧-೦೦

ಮುದ್ರಕರು :

ಜಿ. ಬಿ. ಮನ್ವಾಚಾರ
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಮುಖಾಂತರ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ 'ಉಪನ್ಯಾಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ' ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವೂ, ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪನ್ಯಾಸ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರದ ಅಲ್ಪಾಂಶವನ್ನಾದರೂ ಮಹಾಜನರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನೀರಿಕ್ಷೆಗೆ ಮೀರಿದ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯೂ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಜನರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವದರಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹಾಗೂ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಅಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜನತೆಯೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗುವದಲ್ಲ ಎಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನಾದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಳಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮನಮುಖ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ೪೦೭ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವು ಅಚ್ಚಾಗಿ ಹೊರಬಂದೊಡನೆ ಅವುಗಳ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಜನರು ಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳ ನಾಲ್ಕು-ಐದು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ಈ ಮಾಲೆಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನೂ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾಡಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಈ ಸೇವೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಗ ಪಡೆದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ನಾಡಿನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಎಸ್. ರಾಮೇಗೌಡ
ಕುಲಪತಿಗಳು

ಅರಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಪರವಾಗಿ ನರಗುಂದದಲ್ಲಿ ದಿ. ೨೫-೮-೧೯೮೫ ರಂದು ಜರುಗಿದ ಭಾಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ನಾನು "ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ" ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ನೀಡಿದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಆಗಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಿ. ನಾಯಕರಿಗೂ ಆಗಿನ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎಲ್.ಎಂ. ಗುಡ್ಡೀನರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಭಾಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತ ವಿರಕ್ತ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಭೂಮಿಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದರೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ತಲಾವಾರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ಡೆಡ್ಲಿ ಸ್ವಾಂಪ್ ಎಂಬ ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಾಲ್ವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಂಟು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ದುರುಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಸದುಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ೪೦% ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನಂತರ ಅಮೇರಿಕೆಯೂ ಯು.ಎಸ್.ಓ. ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂ ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಅನೇಕ ದುರುಪಯೋಗಗಳಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳುಂಟಾಗಿವೆ ಅಲ್ಲದೇ ದೇಶದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುವದು.

ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನಾ ಕಚೇರಿ ತಾಲೂಕಿಗೆಗೊಂದು ಉಪವಿಭಾಗ ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿ ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬೇಕು.

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಕ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ

ಎಸ್. ಜಿ. ಕದರನುಂಡಲಗಿ

ಸರಿವಿಡಿ

	ಮುನ್ನುಡಿ	iii
	ಅರಿಕೆ	v
೧	ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ	೧
೨	ಭೂ-ಸ್ವರೂಪಗಳು	೮
೩	ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳು	೧೩
೪	ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣ	೧೮
೫	ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ದುರುಪಯೋಗಗಳು	೨೯
೬	ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಭೂಸಂರಕ್ಷಣೆ	೩೩
೭	ಭೂಮಿಯ ಸದುಪಯೋಗ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳು	೩೮
	ಗ್ರಂಥ ಋಣ	೪೫

ಅಧ್ಯಾಯ-೧

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪರಿಚಯ :

ಭೂಮಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೂಮಿ ಎಂದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಅದು ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ಅಥವಾ ಜಮೀನು, ಆಡುವ ಚಾಲಕರಿಗೆ ಅದು ಆಟದ ಬಯಲು, ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅದು ಪ್ಲಾಟು ಅಥವಾ ಜುಗಾ, ವಾಹನಗಳ ಚಾಲಕರಿಗೆ ಅದು ಮಾರ್ಗ. ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಭೂಮಿ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ನೆಲ ಇಲ್ಲವೆ ಮಣ್ಣು ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭೂಮಿ ಮಾನವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಆಧಾರ ಹಾಗೂ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಮಾನವನು ತನ್ನ ಅನೇಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಆಗಲಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಬೇಕಾಗುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು, ತರತರದ

ತರಕಾರಿ, ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕು. ಹಲವರು ಮಂಜಾಪಾಡಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅದರ ಆಧಾರವು ಹುಸು ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಂತರ ಸವಿಯುವ ತಾಂಬೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾದ ಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂತಾದವು ಬೆಳೆದು ಬರುವ ತಾಣವು ಭೂಮಿ.

ಮಾನವನಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನೆಲೆ ದೊರೆದೆ ಭೂಮಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಉಸು, ಇತ್ಯಾದಿ ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಉಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಸಿಮೆಂಟ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸುಣ್ಣ, ಸಿಲಿಕಾ, ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ಪಿಕ್ಲಮ್ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳೂಕೂಡ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಗಬೇಕು. ಕಬ್ಬಿಣ ಅಥವಾ ಉಕ್ಕು ಚನ್ನ, ಬೆಣ್ಣೆ, ತಾಮ್ರ, ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಪೆಟ್ರೋಲ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಖನಿಜಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಗಣಿಗಳಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅನೇಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಅಪಲಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಭೂಮಿಯ ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರಬೇಕು.

ವೃತ್ತಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕಾದರೂ ದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಭಾರ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯು
ರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಅದು
ಗಲಾರದು. ಅಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಉಪಯೋಗ
ಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ
ಗೂ ಅದರಿಂದ ಆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗಿ
ನವನಿಗೆ. ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ನವನಿಗೆ ಬದಗಿಸಬೇಕಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ, ಬೆಳೆಗಳ,
ಗೋಸುರ ಹತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಬತ್ತದ ಭೂಮಿಯು
ಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ,
ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣ
ಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ
ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಯಾವತ್ತೂ
ಧಾನ್ಯ, ಹತ್ತಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಗ್ಗರೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು
ಬದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಭಾವತಃ : ಸಾಹಸಿಯಾದ ಮಾನವನು ಕೃಷಿ ಮಟ್ಟ
ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
ವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
ಧಾರಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೊಡುವ ಬೀಜಗಳ
ಗಳು. ಸಂಶೋಧನಾಧಾರಿತ ಹೊಸ ಹೊಸ ಬೇಸಾಯದ
ಮಗಳು. ಸುಧಾರಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು. ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್
ಮುಂತಾದ ಯಂತ್ರಗಳು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಶಕಗಳು. ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ
ನಾಯನಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ

ಸಾಕಷ್ಟು ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಕೊರತೆಯು ಬಹಳ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶೇಕಡಾ ೪೦ ರಷ್ಟು ಜನ ಬಡತನದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆ ಅವರು ಅನ್ನದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಬಟ್ಟೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಕುಂದುತ್ತಿದೆ. ಅವರಿಂದಾಗಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಂಥ ಯಾವುದೇ ನಾಡಿನ, ದೇಶದ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿನಾವ್ಯಾವ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಇಂದಿನ ಬದುಕು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧದಿಂದ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಯೋಜನಾವಾದವಾದ ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಸಂಗತಿ. ಭೂಮಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆ ಅಂದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಭೂಮಿಯು ಯಾವ ಯಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಿದೆಯೋ ಅಂಥ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆದನ್ನು ಬಳಸುವುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಗಾಡಿ ಅದರ ಸೂಕ್ತ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು
 ಸೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ ಎನಿಸುವದು. ಯೋಜನಾ ರಹಿತ
 ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗವು ಬಹಳ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
 ಅದರಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ
 ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಮೇಣ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ
 ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು
 ಬರಡಾಗುವದು.

ಭೂಸವಕಳಿ ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಭೂಮಿಗೂ
 ಮಾನವನಿಗೂ ಒಂದು ಶಾಪದಂತಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ.
 ಮಣ್ಣಿನ ಕೊರೆತವನ್ನು (ಕೊರೆತ) ತಡೆಯುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು
 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
 ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನ ಅಪಾರವಾದ
 ಮಣ್ಣಿನ ನಷ್ಟವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗು
 ತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲವಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು
 ನಿವೇದಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಯೋಜನಾಬದ್ಧ
 ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಾನೂನ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು.
 ಭೂಮಿಯ ಸೂಕ್ತ ಉಪಯೋಗದ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ
 ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಬೇಕು.

ಭೂಮಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಸಮ್ಮ ಜಗತ್ತು ಅಥವಾ ಪೃಥ್ವಿಯು ೩೦೦ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ
 ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಸಿದ್ಧವು ಒಂದು ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು
 ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಿದೆ. ಬೇರೆ ಹಲವಾರು. ಸೂರ್ಯಮಾಲೆಯು

ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ಇನ್ನೊಂದು ಸೂರ್ಯ ಅಥವಾ ನಕ್ಷತ್ರವು ನಮ್ಮ ಸೌರವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ (ಅಂದರೂ ಶತಕೋಟಿ ವರ್ಷ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ) ವಾಟಿ ಹೋಯಿತಂತೆ. ಅಗ ಅವು ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಒಂದು ಭಾಗವು ಸೆಡೆದು ಬಂದು ಸೂರ್ಯವೂಲೆಯ ನವಗ್ರಹಗಳಾದ "ಬುಧ, ಶುಕ್ರ, ಪೃಥ್ವಿ, ಮಂಗಳ, ಗುರು, ಶನು, ಯುರೇನಸ್, ನೆಪ್ಚೂನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲುಟೊ" ಉಂಟಾದವು.

ಪೃಥ್ವಿಯು ಇತರ ಗ್ರಹಗಳಂತೆ ಮೊದಲು ವಾಯು ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕ್ರಮೇಣ ದ್ರವರೂಪತಾಳಿ ಅನಂತರ ಘನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಪೃಥ್ವಿಯು ಪೃಥ್ವಿ ಅಥವಾ ಹೊರಮೈ ಕ್ಷೇತ್ರ 5100 ದಶಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ. (೨೦೦ ದಶಲಕ್ಷ ಚ.ಮೈ.) ಇದ್ದು ಪೃಥ್ವಿಯು ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಮುದ್ರ, ಮಹಾಸಾಗರಗಳು ಶೇಕಡಾ ೭೧ ರಷ್ಟು (೨೭ ದಶಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ಭಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದು ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ ೨೯ ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು (೧೪೦ ದಶಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ನೆಲವು ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದ ಮನವಿಗೆ ಕೇವಲ ಪೃಥ್ವಿಯು ಪೃಥ್ವಿಭಾಗದ ಒಂದು ಮೂರಾಂಶಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿದ ಭೂಮಿಯು ಮಾತ್ರ ಆತನ ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ, ಭೂಚರ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗ

ಇಷ್ಟೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಯಾವತ್ತೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎನೆಂದರೆ ಭೂಭಾಗದ ಶೇಕಡಾ ೮೦ ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಉತ್ತರ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಗೋಲಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿವೆ.

ಏಶಿಯಾ, ಯುರೋಪ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಉತ್ತರದ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣದ ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಖಂಡಗಳು ಕೋಟ್ಯಾಪಧಿ ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಖಂಡದ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಅವು ಒಂದೆದು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತ ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಪೃಥ್ವಿಯ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಲ್ಪ ವೇಗದಿಂದ ಈ ಖಂಡಗಳು ಈಗಲೂ ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಲಿಥೋಸ್ಪಿಯರ ಅಂದರೆ ಭೂ ಕವಚ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭೂ ಕವಚದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು, ಶಿಲೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಭೂ ಭಾಗವಿದ್ದು ಜಲಭಾಗದಿಂದ ಮೇಲಿದ್ದು, ಖಂಡಗಳನ್ನಾಂಚು ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಲಿಕಾನ್, ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಮ್ ಗಳಿಂದಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿದ್ದು: ಕಬ್ಬಿಣ, ಮ್ಯಾಗ್ನೀಶಿಯಮ್, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, ಕ್ಯಾಲ್ಷಿಯಂ, ಕಾರ್ಬನ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು

ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಭೂ ಕವಚವು ೪೦ ರಿಂದ ೬೦ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಾಂದ್ರತೆ (ಧಾತುತ್ವ) ಯು ೨-೩ ರಿಂದ ೩ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಮಧ್ಯಂತರ ವಲಯ (ಮ್ಯಾಂಟಲ್) ೨೯೬೦ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಆಳದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇಂದ್ರ ಗೋಳ (ಕೋರ್) ಕೇಂದ್ರ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಉಷ್ಣತೆ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡಗಳಿರುವವರಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ದ್ರವರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಲಿ ಅಥವಾ ವಾಯುರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು ನಮ್ಮ ಪೃಥ್ವಿಯ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಚಯ.

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳು

ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸುರಾರು ಅಡಿಗಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸುರ ಸಹಸ್ರಾರು ಅಡಿಗಳ ಉಷ್ಣತೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು, ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಇರುವುದು ತುಂಬಿರುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಮೇಲೆ ಸ್ತರದಿಂದ ಸ್ತರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಭೂ ಸ್ವರೂಪ (Landforms) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳು

ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ :

- ೧ ಪರ್ವತಗಳು (Mountains)
- ೨ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಅಥವಾ ಪೀಠಭೂಮಿ (Plateau)
- ೩ ಗುಡ್ಡಗಾಡು (Hill Lands) ಹಾಗೂ
- ೪ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ (Plains)

“ಮಾನವನ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನವು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ” ಎಂದು ಒಲಿವ್ವರ ಹೀಜಲ್‌ಮ್ಯಾನ ಮತ್ತು ರಿಚಾರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಮಿಥ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶೇಕಡಾನಾರ ಭೂ ಸ್ವರೂಪಗಳು

ಪಟ್ಟಿ-೧

	ಪರ್ವತಗಳು	ಬೆಟ್ಟಗಳು	ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿಗಳು	ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ
ಏಶಿಯಾ	೨೦	೨೪	೨೪	೩೨
ಯೂರೋಪ	೪	೨೧	೮	೬೭
ಆಫ್ರಿಕಾ	೩	೧	೭೧	೨೫
ಉ ಅಮೇರಿಕಾ	೧೩	೧೧	೨೪	೬೨
ದ. ಅಮೇರಿಕಾ	೧೧	೯	೨೪	೫೬
ಜಗತ್ತು	೧೨	೧೪	೩೩	೪೧

ಅಧಿಕಾರ : Helntzelman and High smith (1960) "World Regional Geography"! Prentice Hall of India, (Pvt. Ltd) New Delhi, P. 14.

ಪರ್ವತಗಳು ಉನ್ನತವಾದ ಭೂ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ೧೦೦೦ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿರುತ್ತದೆ. ಅವು ಕಂಡಿರುವ ಇಳಿಜಾರುಗಳಿಂದಲೂ ಆಳವಾದ ಕೊಳ್ಳಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರದೇಶ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಳಿಜಾರು, ಕೊಳ್ಳ, ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಿರ್ಭೋದಂ ಬಿಂದುವಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವು ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯಾಕರ ಆದಾರ ಕೆರೋ. ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪರ್ವತಗಳು ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ಅಡಿಗಳಿಂದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ಉನ್ನತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತವಾದ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಬೆರಗದ ೨೯೦೦೦ ಅಡಿ (೮೮೪೮ ಮೀಟರ್) ಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತಗಳು ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ೨೦೦೦-೪೦೦೦ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಉನ್ನತವಾಗಿವೆ. ಸಾಡೂನ್ ವಾಗಿ ಪರ್ವತಗಳು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪರ್ವತಗಳು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಡಿಗಳಾಗಿ ದೇಶಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಹವಾಮಾನದ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದೇ ಮಳೆ ಬರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳವಿರುತ್ತದೆ. ಆನ್ವತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಾಳಿಗಳು ಉನ್ನತ

ಪರಮತಗಳನ್ನೇರಿವಾಗ ತಂಪಾಗಿ ಮಳೆ ಬರುವುದು, ಪರಮತಗಳು
 ಉನ್ನತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹವೆಯು ತಂಪಾಗಿರುವುದು. ನಿರ್ವಿಘ್ನ
 ಕೌಂದರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ
 ಕೃಷ್ಣರ ಪರಮತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ನದಿಗಳು ಉಗಮಿಸಿ ಪ್ರವಹಿಸು-
 ತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಲಪಾತಗಳಿದ್ದು ಜಲವಿದ್ಯುತ್
 ಬೋಜನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಶರಾವತಿ
 ನದಿ ಪರಮತಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಅದ್ವಿತ-
 ವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು-
 ಹಂಪಲಗಳು, ಉರುವಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಮೀರೋಷಕರಣದ ಕಟ್ಟಿಗೆ,
 ಅಂಟು, ರಾಳ, ರಬ್ಬರ, ಜೇನು, ಔಷಧಿಯುಕ್ತ ಮನಸ್ಸತಿ ಇತ್ಯಾದಿ
 ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಗದ, ರೇಯಾನ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಗ್ಗರೆ
 ತಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಅರಣ್ಯದಿಂದ
 ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪರಮತದ ಓರೆ ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಚಹಾ, ಕಾಫಿ
 ಮುಂತಾದ (ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್) ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು
 ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪರಮತದ ಓರೆಯಿರ, ಕೊಳ್ಳ, ಕೊರಕಲು, ಅರಣ್ಯಗಳು,
 ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ, ವಸತಿ
 ನಿರ್ಮಾಣ, ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಚಟು-
 ದಟೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
 ಪರಮತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳೇ ವಿರಳವಾಗಿರುವುದು.

ಪ್ರಸಂಗಭೂಮಿ :

ಪರಮತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ
 ಉನ್ನತವಾದ ಬಯಲಿನಂತಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಳತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಭೂಸ್ವರೂಪ. ಇದನ್ನು ಪೀಠ ಭೂಮಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯು ೫೦೦-೬೦೦ ಮೀಟರ್ ಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ.

ಪೀಠ ಭೂಮಿಯು ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಮಿಳಿತ, ಶಿಖರ ಕೊಳ್ಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಪಾತಳಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಖನಿಜಗಳು ಇವೆಲ್ಲವಾಗಿದ್ದು ಖನಿ ಉದ್ಯೋಗ ಲಾಭಕರವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ ಸಂಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರು ಇರುವುದರಿಂದ ಜಲಪಾತಗಳುಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದು. ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಜನವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರಖಾನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ :

ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಜಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಜನವಸತಿ, ಕೃಷಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿವೆ. ಅವರಿಂದ ಪ್ರರಾಶನ ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಬೆಳೆದುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜನರುಗಳ

ಪೆಲ್ವಾ) ನದಿ ಮುಖಜಗಳು, ನದೀ ತೀರದ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ
 ನೀವೆ ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಾನವನ ಕೃಷಿ. ವ್ಯಾಪಾರ. ಉದ್ಯೋಗ,
 ರಾಜಾಸೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳ
 ಮಹಾಪೂರದಿಂದ ಆಗಾಗ ಇಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೩

ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳು

ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗವೆಂದರೆ ಭೂ ಭಾಗದ ಯಾವುದೇ
 ಒಂದು ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ
 ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಭೂಗೋಲ
 ಶಾಸ್ತ್ರವು ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳ ಹಾಗೂ
 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
 ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ
 ಸಮಾಜದ ಮೊಸ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ
 ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಾಯಕ
 ವಾಗುವುದು. ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು
 ಮಾನವನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ :

I. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗೋಸ್ಕರ :

ಅ) ಕೃಷಿಗೋಸ್ಕರ

೧ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಗಾಗಿ -ನೀರಾವರಿ
 ಬೇಸಾಯ

೨. ಜನ ಜೀವನಾಯ (ಮನೆ ಆಧಾರಿತ)
೩. ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳ
ನೀರಾವರಿಯಿಂದ
೪. ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳ
ನೀರಾವರಿಯಿಲ್ಲದೆ

ಬಿ) ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಗೆ

೧. ವೈಸರ್ಗಿಕ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ನಿರ್ವಹಣಾ
ಮಾಧ್ಯಮ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು
ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
೨. ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಕೆಲವೊಂದು
ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ರನ್ನೆ ವಾಸ ಕೆ
ಗಳಿಗಾಗಿ ಮಧ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕ) ಆರಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ:

೧. ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ದೇಶ ರಹಿತ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬ
ಸುವುದು. (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ
ಮೌಲ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಅವರೆ ಕಟ್ಟಿ
ಮುಂತಾದವು ಬೆಳೆವಿಲ್ಲದ ಅವರೆ. ಇ
ವಿಭಾಜಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಹುಲ್ಲು ಬ
ಯುವ, ಕಾಡು ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ
ಕೊಡುವ, ಮತ್ತು ವನ್ಯರಾಜನಿಗಾಗಿ)
೨. ಬಿದಿರು ಬಗೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸು
ವುತ್ತು ರೇಯೋಸ್ ಕಾಗದ ತಯಾರಿಕೆ
ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಿದಿರು ಇತ್ಯಾದಿ ಉತ್ಪಾ
ಸುವ ಭೂಮಿ.

ಡ) ವಿವಿಧ ಖನಿಜಗಳ ಖನಿಜಗಳಿಗಾಗಿ: ಕಬ್ಬಿಣ, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, ತಾಮ್ರ, ಜಿಂಕ, ಬಂಗಾರ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ, ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣುಗಳು ಮುಂತಾದವು.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

- ಅ) ಮಾರ್ಗ (ಅಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರ್ಗ) ಗಳಿಗಾಗಿ
- ಬಿ) ರೈಲುಮಾರ್ಗಗಳಿಗಾಗಿ
- ಕೆ) ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿಗಾಗಿ
- ಡ) ಬಂದರು ಮತ್ತು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ.

ನಗರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ:

- ೧ ಕಾರಖಾನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿ
- ೨ ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿ
- ೩ ನಿವಾಸಕ್ಕಾಗಿ
- ೪ ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ.

ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಿವಾಸಗಳಿಗಾಗಿ:

ವಿಹಾರ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ:

- ಅ) ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
  - ೧ ಗಿರಿಧಾಮ, ತಂಪು ಪ್ರದೇಶ
  - ೨ ಹಿಡುದಲ್ಲಿ ಬಾರುವ ಆಟ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಬಿ) ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ

ಜಲವಿಹಾರ, ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಈಜುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ

ಕ) ಪುರುಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ

ಒಂಟೆಗಳ ಬೆಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಯುಕ್ತ ಭೂಮಿ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಳ
ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಭೂಮಿ ಕೂಡ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಕಂಡು
ಬರುತ್ತದೆ.

೧ ಕಡಿದಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳು

೨ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಅಂಶವಿಲ್ಲ
ಅಥವಾ ಭೂಮಿ ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ವ್ಯಯ.

೩ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿ.

೪ ಜವಳು ಪ್ರದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ.

೫ ದಿಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಕೊರಕಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ (ರೆವಿನ್ಯೂ
ಪ್ರದೇಶ.

೬ ಪುರುಭೂಮಿ.

ಕ್ರ.೩ ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗವು ಅದರಲ್ಲಿನ ಸಾ-
ವಿರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಇವರ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿ-
ಸಿರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ
ಜೀವನದ ಮಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ತಲಾ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ರೀತಿ
ಇವು ಕ್ರ.೩ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾದೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ
ಮೆಚ್ಚಳವಾದ ಹಾಗೆ ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೃದ್ವುಗಾವಲುಗಳ ಭೂ-
ಯನ್ನು ಕ್ರ.೩ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗಗ-

ಬದಲಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ, ಹುಲ್ಲು
ಗಾವಲು ಹೀಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಅದರ
ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮೌಲ್ಯ, ಮಿಷನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡ
ಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗಗಳು ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳು
ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಧ್ಯಯನವು ಭೂ
ಉಪಯೋಗ, ಭೂಸ್ವರೂಪ, ಮಳೆ, ಉಷ್ಣತೆ, ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ
ಸಂಗತಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವು ಭೂ-ಬಳಕೆ, ಬೆಳೆಗಳು,
ಅರಣ್ಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಭೂಮಿಯು ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಮೂಲ
ಆಧಾರವೆನಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಉಪಯೋಗವು
ತತ್ಕಾಲೀನ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ
ನಡೆವಳಿಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲ್‌ಸೊ
(೧೯೬೨) ಎಂಬವರು "ಭೂ ಉಪಯೋಗದ ಸಂಶೋಧನೆಯು
ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಭೂ ಉಪಯೋಗ
ದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ
ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ
ಅಧ್ಯಯನ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾವತಿ (೧೯೫೭)
ಎಂಬವರು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು
ಮುಖ್ಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವುದೂ ಭೂ-ಉಪಯೋಗದ
ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಬೆಳೆ
ಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಬೆಳೆಯ ನಂತರ ಮತ್ತೆ

ಯಾವ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಸರಿಯಾದ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಪೌದ್ಭಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಕಾರಣ. ಅದಲ್ಲದೆ: ಬೇಸಾಯದ ವಿಧಾನ, ಗೇಣಿ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಸಾರ್ಥಕ ಭೂ ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೂರನೇ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೧. ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಅವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ
೨. ಭೂ ಉಪಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ
೩. ಮಾನವನು ಕೂಡುವ ಬೆಳೆ, ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೪

ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ: ಕೃಷಿ, ಕೃಷಿಯಿಂದ ಆಹಾರ, ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ. ಮಣ್ಣೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿ ಇಲ್ಲ; ಕೃಷಿ

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವನ ದುಸ್ತರ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಗುಣಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ: ಮಣ್ಣು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥವಿದ್ದು, ನೆಲದ ಮೇಲಿರುವ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಶಿಥಿಲೀಕರಣದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಣಗಳಾಗಿ ಪುನಃ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಕಣಗಳು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ, ಸೇಂದ್ರೀಯ ವಸ್ತುವಿನ (ಅಂದರೆ ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗಳ ಕೊಳೆಯುವಿಕೆಯಿಂದಾದ ಪದಾರ್ಥ) ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣು ಸಸ್ಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣು ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ ೧೦೦ ರಿಂದ ೧೦೦೦ ವರ್ಷ ಕಾಲಾವಧಿ ಬೇಕು.

ಮಣ್ಣಿನ ತರಗಳು: ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೀಟರಿನಷ್ಟು ಆಳಕ್ಕೆ ಅಗಿದಾಗ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ತರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ತರದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಸ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜೀವನಾಧಾರ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೩೦ ರಿಂದ ೫೦ ಸೆಂಟಿ ಮೀಟರ ಆಳವಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ತರವು "ಉಪಮಣ್ಣು" (ಸಬ್ ಸೋಯಲ್) ಅದು ಅಪಕ್ಕ ಮಣ್ಣು ಸಸ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಲಾರದು. ಹಾಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶತಮಾನಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು; ಮೂರನೆಯ

ತರವು ಉಫಲೀಕರಣಗೊಂಡು, ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ "ಮೂತ್ಯ ಶಿಲೆ" (ಪೇರೆಂಟ್ ರಾಕ್) ವಿಸ್ತರಿಸುವದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ತರವು "ತಳದ ಶಿಲೆ" ವಿಸ್ತರಿಸುವದು. ಮಣ್ಣು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೂರರಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುವದೆಂಬ ಅಶ್ವರ್ಯಾಕರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಣ್ಣು ಹೊನ್ನಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಆದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಮಣ್ಣು ಉಂಟಾಗುವದು. ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಸರ್ಗದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೃಷಿಕರು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅವನ್ನು ವೃಥಾವಾಗಿ ಮಳೆಯು ನೀರಿಸಿದ ವರಿಮು ಹೋಗಿಗೊಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಳೆಯು ನೀರಿಸಿದ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳ ಮಣ್ಣು ಹರಿಮು ಹೋದರೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು.

ಮಳೆಯು ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮಣ್ಣು ಸುರಳಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಭಟ್ಟಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇರುತ್ತವೆ.

೧. ತರ ಸಮಕಳಿ (Sheet Erosion)
೨. ಚಿಕ್ಕ ತೊರೆ ಸಮಕಳಿ (Rill Erosion)
೩. ಕಂಡಕ ಸಮಕಳಿ (Gully Erosion)
೪. ಕೊರಕಲು ಅಥವಾ ಕಣಿವೆ ಸಮಕಳಿ
(Ravine Formation)

ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ (ಶ. ೨೪) ಲಿಂಗ ದಶ
ಕ ವೈಶ್ವೇಶ್ವರದಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದೆ.
ದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದೆ.

೧. ತರ ಸವಕಳಿ : ಹೊಲಗಳ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣಿನ ಒಂದು
ಮಿಲಿನ ತೆಳುವಾದ ತರವು ಕೆಲವು ಸೆಂಟಿಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು ದಪ್ಪ
ಒಂದುದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು.
ತೀವರ್ಷ ಒಂದೊಂದು ತೆಳುವಾದ ತರವು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವದು.
ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಮಣ್ಣಿನ
ಕಣಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದು ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದೊಂದಿಗೆ
ಬರಿದು ಹೋಗುವವು. ಇದು ತರ ಸವಕಳಿ ಎನಿಸುವದು.
ದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ತೊರೆ ಸವಕಳಿ : ಚಿಕ್ಕ ತೊರೆ ಅಥವಾ ಸರ ಅಥವಾ
ಮಣ್ಣು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ವತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸೆಂಟಿಮೀಟರು
ಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಸೆಂಟಿಮೀಟರುಗಳವರೆಗೆ ಅಗಲವಾದ, ಕೆಲವು
ದಪ್ಪವಾದ ಸರಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಅಷ್ಟು ಮಣ್ಣು ನೀರಿನ
ರಿಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ಇದು ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಗೋಚರಿಸುವದು.

ಕಂದಕ ಸವಕಳಿ : ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ
ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತರಿಂದ ಒಂದು
ನೂರು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಅಳವಾದ ಕಂದಕಗಳುಂಟಾದವು. ಅವು
ತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿಗಳಿಂದ ಅರವತ್ತು ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ಅಳವಾಗಿರು

ವದ್ದು. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೫೮೦ ಲಕ್ಷ ವಿಕರೆಗಳಷ್ಟು (೨೫ ಕೋಟಿ ೮೦ ಲಕ್ಷ) ಭೂಮಿಯು ಕಂದಕ ಸವಕಳಿಗೊಳಗಾಗಿದೆ. ವಿಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದಲೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಕಂದಕಗಳು ಅಗಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಳದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತ ದುರಸ್ತಿಗಳ ಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟನ್ನು ಕೊರೆದು ಬಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದ್ದು ಶೀಘ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವದ್ದು. ಹೀಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಅಪಾರವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ಕಂದಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಭೂಮಿಯು ಹಾನಿಯಾಗುವದು. ಭೂಮಿ ಇಳಿಜಾರು, ಉಸುಕು ಮಿಶ್ರಿತ ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣು (ಕ್ಲೇ), ಉಸುಕು ಮಿಶ್ರಿತ ಗೋಡು (ಸಿಲ್ಟ್) ಮಣ್ಣು ಮೆಲ್ಲುಗಾವಲುಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವನ ಮೇಯಿಸುವದು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಮರ ಸವಕಳಿ ಉಂಟಾಗುವದು.

೪. ಕೊರಕಲು ಅಥವಾ ಕಣಿವೆ ಸವಕಳಿ : ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಕಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಮಾಡಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗುಡ್ಡವಾಗುವದು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊರಕಲುಗಳಾಗುವದ್ದು. ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮುಳುಗಿ ಭೂಮಿಯ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ನೂರಾರು ಮೈಲುಗಳ ಮಹಾಲವಾರು ಮೈಲುಗಳ ಅಗಲದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ಎರಡೂ ಬದಿ ದಿನ್ನೆ ಕಣಿವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವುಂಟಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಮುಳ್ಳು ಕುಟಿಗಳ ಮೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಬೆಳೆಯಲಾರದು.

ಗೆ ಚುಂಬಲ್, ಯಮುನಾ, ನರ್ಮದಾ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳಿಂದ
ತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ (೧.೨ ಲಕ್ಷ ಹೆ.), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (೬ ಲಕ್ಷ ಹೆ.),
ಜಾರಾತ (೨.೮ ಲ.ಹೆ.), ರಾಜಸ್ಥಾನ (೩.೪ ಲ.ಹೆ.), ಬಿಹಾರ
೨ ಲ.ಹೆ.) ಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕಣಿವೆ
ಸರಕಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದಾದ ನಷ್ಟವು ಅಗಣಿತವಾಗಿದೆ.
ಬಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೨ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (೫೭ ಲಕ್ಷ ವರೆಗೆ)
ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಕಣಿವೆ ಸರಕಳಿಗಳಿಗಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ನೀರಿನಿಂದ
ಸರಕಳಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಆಗುವದು.

ಮಣ್ಣಿನ ಸರಕಳಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣ : ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ, ಬೆಳೆ
ಗಳಿಗೆ, ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು
ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಸರಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ
ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಭೂ-ಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ
ಕೆಲವಾರು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣು ತಜ್ಞರಿಂದ ಕೈಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ರೂಪಾಯಿ
ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಸರಕಳಿಯ
ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕು.

೧. **ಒಡ್ಡು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು :** (Bunding) ಹೊಲ,
ದೊಡ್ಡೆಗಳಿಗೆ "ಬಡ್ಡು" ಅಥವಾ "ಬದು" ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹೊಲದಲ್ಲಿ
ಮಳೆನೀರಿನು ಒಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಹೊಲ,
ದೊಡ್ಡೆಗಳಿಂದ ಮಳೆಯ ನೀರು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವ

ದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ಮುಟ್ಟು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹತ್ವ ಒದ್ದುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಕಾರದ ಮುಟ್ಟಿನ "ತರ ಸವಕಳಿ"ಯ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗುವದು.

೨. ಸಮೋನ್ನತ ರೇಖೆಗಳಂತೆ ಊಳುವದು: (Contour ploughing)

ಸಮೋನ್ನತ ರೇಖೆಗಳು ಸಮಾನವಾದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೇಖೆಗಳು (ಸಮಪಾತಳಿ ರೇಖೆಗಳು) ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹೊಲವನ್ನು ಊಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಭೂಮಿಯ ಇಳಿಜಾರಿಗೆ (೧೦) ಅದ್ವವಾಗಿ ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮಳೆಯ ನೀರು ಓಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗಲಾರದೇ ತಡೆ ಬಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮುಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಲ್ಪದಾದುದು. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

೩. ಪಟ್ಟಿ-ಚಿಳಿ ಯೋಜನೆ : (Strip-Cropping)

ಒಂದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ (ಇಳಿಜಾರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ) ಮಟ್ಟಿ ಬಯೋಜನೆಯಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮುಟ್ಟಿನ ಸವಕಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ನೀರು ಹರಿಯುವ ಮೇಗವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಮಳೆಯ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವದು.

೪. **ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯ:** (Mixed Cropping) ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯವೆಂದರೆ, ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಭೂ ಫಲವತ್ತತೆಯು ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವದು. ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಪ್ಪವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳು ರಚನೆಯಲ್ಲೂ, ಕಾರ್ಯವಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೊಲದ ಮಣ್ಣಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮಿತವ್ಯಯ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವದು. ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಶೇಂಗಾ) ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿದ್ದು ಅವು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೋಷಣೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ವಾಗಿರುವುದು.

೫. **ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ:** (Crop rotation) ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಬಿಣಿಜ-ಲವಣಗಳು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಪ್ಪವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಆ ಹೊಲವು ಬರಡಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

೬. **ಕಟ್ಟೆ - ಜಮೀನು ಬೇಸಾಯ :** (Terrace cultivation) ಇಳಿಜಾರು ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ

ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸೋಪಾನಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಬದ್ಧುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಸಮವಾತಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವದು, ನೀರು ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಮಕಳಿ ಬದಲೆ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದು.

೨ ಸಮವಾತಳಿಯ ಒಡ್ಡುಗಳು: (Contour level bunks) ಮಣ್ಣಿನ ಸಮಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದವರೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸಮವಾತಳಿಯ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಅದರ ಮಟ್ಟದ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ರೈತರಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ) ಇದರಿಂದ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗುವ ವೇಗ ನಿರಂತರವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಮಕಳಿ ಕಡಿದು ಆಗುವದು. ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರು ಭೂಮಿಗೆ ಬೆಳೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು.

ಕಂದಕ ಸವಕಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವುದು
(Reclamation of gully and ravine land)

ಕಂದಕ ಮತ್ತು ಕಣಿವೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಮಂಜೂರವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರೂ ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಿಕ್ಕ ಕಂದಕಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಗೋರಡು, ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಮಟ್ಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಗಿಡಗಳನ್ನು

ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಕಂದಕದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ತಡೆದು ಅಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದಂತಾಗುವದು.

ಕಂದಕಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವ ಹಿಂಭಾಗದ ದಿನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಖಾಲಿ ಜಾಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಡದಂತೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನೀರು ದೇಗವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಯಾಗುವದರಿಂದ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಚಿಸಲಾದ ಜಲಾಶಯ ಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಶೇಖರವಾಗುವ ಮಣ್ಣಿನ ಅಂಶ ಬದಲ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿ ಜಲಾಶಯಗಳ ಉಪಯೋಗದ ಅವಧಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಾಗುವದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೨೦-೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯಗಳು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿ ಅವು ನಿರುಪಯುಕ್ತ ವಾಗುವ ಭಯವಿರುವದು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಕಂದಕದ ನಿಯಂತ್ರಣ: (Gully Control)

ಕಂದಕಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ರಭಸದಿಂದ ಹರಿದು ಹೋಗುವದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಂದಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ದ್ವಾರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್, ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ನೀರಿನ ರಭಸವು ನಿಯಂತ್ರಣಗೊಳ್ಳುವದು. ಮುಂದೆ ಮಣ್ಣು ಕೊರೆಯುವ ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುತ್ತವೆ :

೧. ನೀರು ಪತನವಾಗುವದು (Drop spill way)

೨. ನೀರು ಇಳುಕಲಿನ ಗುಂಡು ಜಾರುವದು

(Chute spill way)

ಇಂತಹ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೆರೆಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಅಕ್ಷೇಪವು ಕೃಷಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು.

ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವಿಕೆ

(Revine control and reclamation)

ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರಂತರ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು :

೧. ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶ (ಚಿಕ್ಕ ದಿನ್ನೆ ಕೊಳ್ಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ)

೨. ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲಾರದ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶ (ದೊಡ್ಡ ಕಣಿವೆ, ದಿನ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶ)

ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಕಣಿವೆ (revine) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬುಲೆಡೋಜರುಳಿಂದ ಸಮಮಟ್ಟ ಮಾಡಿಸಿ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಿಸ್ತು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ನೀರಾದರಿಯಿಂದ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ವಾಘ್ವದ್ವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕ್ಪಾರದವರು ನಂತರ ತಂತದಾಗಿ, ಕಣಿವೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ದೊರಕಿಸಿ

ಗೆ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾರ್ಯ
ನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ
ತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಯೋಜನೆ
ನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕೃಷಿಗೆ ಕಣಿವೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗ
ಡೆಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ-೫

ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ದುರುಪಯೋಗಗಳು

ಮಾನವನು ಭೂ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅನೇಕ ದುರುಪಯೋಗ
ನ್ನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.
ಮರಿವಾಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಮಣ್ಣು, ಭೂಮಿ ನಷ್ಟವಾಗುವ
ಲ್ಲದೆ ಅಗಣಿತವಾದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಆಹಾರದ
ಾರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಲವು ದುರುಪ
ಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಅಕ್ರಮಣ :

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.
ಪ್ರಾರವಾದ ಅರಣ್ಯದ ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಆ ಭೂಮಿ
ನ್ನು ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ
ಿಂದ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ಇರುವ ಅರಣ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ

ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೆ. ೨೨ ಪ್ರಮಾಣ ನದ್ವಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಕೆದ್ದ
ಇದ್ದು ಅರಣ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ತ್ರಿಗಂಧ, ಜಿಂ
ಅಂಟು, ರಾಳ, ಔಷಧಯುಕ್ತ ವನಸ್ಪತಿ ಮುಂತಾದವು
ಕೊರತೆಯಿದೆ.

೨. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ನಿರುಪಯುಕ್ತತೆ :

ಮಣ್ಣು ಬದಲಾಯುತ್ತವಾಗಿ ಕೃಷಿಗೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾ
ದಿಕೆ, ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವದು, ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ಮ
ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಹೋಗುವದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳ
ಕೆಲವೊಂದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳು ದೃಢವಾಗುತ್ತಿವೆ.

೩. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರ ಹಾಗೂ ಕಾರಖಾನೆ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಆಕ್ರಮಣ

ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾವ
ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿರುವ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾ
ವೆಂದು ಸಲ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತೆ ಮ
ಬರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ
ಬೆದೋಗಿಕ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಯೋ
ಗಳಿಗೆ ಕೃಷಿಗೆ ಬೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು

ಕಾರಖಾನೆಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಉದ್ಯಮ ಮುಂತಾದವು
ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿವೆ. ಆ

ಕೆಂತ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ. ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ
 ಅರ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ ಇರುವಾಗ
 ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಖಾನೆ, ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳ
 ಮಾಡಾರದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವೆಂದು
 ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
 ಲದಿದ್ದರೆ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಅದು ಕಾರಣವಾಗುವದು.

ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಅಧಿಕ ನೀರಾವರಿ :

ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಅಧಿಕ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಥವಾ
 ವರ್ಷವಿಡಿ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದಾಗ
 ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಲೂ ಇತರ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಬಸಿದು
 ಲಾಗಿ, ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಜಲದ ಮಟ್ಟವು ಮೇಲೆ
 ಂದು ಜೊಳು ಪ್ರದೇಶ. ಮತ್ತು ಲವಣಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಆ ಭೂಮಿ
 ಷಿಗೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ
 ಳ್ಲಿ (ಸಿಂಧ) ವರ್ಷವಿಡಿ ಭತ್ತದ ಬೇಸಾಯದ ಕಾರಣದಿಂದ
 ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಲಿನ ಮತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಲಗಳು ಲವಣಾ
 ಧಿಕ್ಯದಿಂದಲೂ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಬಸಿದು ಬಂದ ಅಂತರ್ ಜಲದಿಂದ
 ಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿ ಬೆಳೆಯು ಬರದಂತಾಯಿತು.

ಹೆಚ್ಚು ಇಳಿಜಾರು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವದು

ಬೆಟ್ಟ, ದಿನ್ನೆ ಮುಂತಾದ ಭೂಮಿಯ ಇಳುಕಲಿನ ಮೇಲೆ
 ಕೃಷಿ ಮಾಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು
 ಳಿಸಿಂದ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಭೂಮಿಯು

ಕೃಷಿಗೆ ನಿರೂಪಯುಕ್ತವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಇಳಿಜಾರು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡದೆ ಅರಣ್ಯ ಅಥವಾ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವದು.

೩. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಅತ್ಯುಪಯೋಗ :

ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಯಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಓಡಾಟದ ತುಳಿತದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಯಿಸುವ ಕೃಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಳಿಜಾರು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡದ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಓಡಾಟ ಅನೇಕ ಮಾರಿಗಳು ಉಂಟಾಗಿ, ಮುಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಧಿ ಇರಬೇಕು.

೪. ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ಜನರು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವದು :

ಕೆಲವೊಂದು ಅಲೆಮಾರಿ ಜನರು ಸಂಚಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಅರಣ್ಯದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಮನೆ, ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬಿಡುವುದು ಬೆಳೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುವರು. ಇದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ನಾಶವೂ, ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿ ಭೂಮಿ ನಿರೂಪಯುಕ್ತವಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೬

ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಡಾ. ಪಡ್ಲೆ ಸ್ವಾಮಿಪ್ಪ ಎಂಬ ಭೂಗೋಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೧೯೩೦-೧೯೩೦ ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡು ಇಡೀ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ ಭೂ ಉಪಯೋಗದ ಅಳತೆ, ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ನಕಾಶೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಭೂಮಿಯ ಆಗಿನ ಉಪಯೋಗ, ತಪ್ಪು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸದುಪಯೋಗವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಬಟ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೭೦ ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅವರಿಂದಾಗತಕ್ಕ ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಹನೀಯರು ಡಾ. ಪಡ್ಲೆ ಸ್ವಾಮಿಪ್ಪ ಅವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವನ್ನು ಸುಧಾರಿ

ಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ :

೧. ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿ
೨. ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಭೂಮಿ

ಪ್ರಸಕ್ತ ಈ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ನಾಲ್ಕು ಉಪವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅಂದಾಜು ಬಟ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಂಟು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಮುನ್ನಿನ ಫಲವತ್ತತೆ, ಭೂಮಿಯ ಇಳುಕಲಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಇತರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಉಪ್ಪಿನಂಶ, ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳು, ನೆರೆಹಾದಳ ಮುಂತಾದ) ಮುಂದೆ ಈ ೮ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದ, ಅಾಭಕರವಾದ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

೧. ಅತಿಸಾಂದ್ರ ಬೇಸಾಯ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨-೩ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಬಹುದು. ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಮಪಾತಳಿ ಭೂಮಿ, ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಇದರ ಲಕ್ಷಣ.

೨. ಅಲ್ಪ ಇಳುವಾರು. ಅಲ್ಪ ಮಣ್ಣಿನ ಸಮಕೋನ ಯೋವಾಗಲಾದರೂ ಬರುವ ನೆರೆಹಾದಳ. ಅಲ್ಪ ಲವಣಾಂಶ (ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು) ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂದ್ರ ಬೇಸಾಯ, ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಬಳಿತು.

೩. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಭೂಮಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯಮ ಇಳಿಜಾರು. ಆಗಾಗ ಬರುವ ನೆರೆ ಹಾವಳಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ. ತೆಳ್ಳಗಿನ ಪದರಿನ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ಇವು ಇದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೇಸಾಯ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಭೂ-ಉಪಯೋಗ.

೪. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಭೂಮಿಯು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಉಪಯೋಗ ಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೇಸಾಯ ಮಾತ್ರ.

೫. ೬. ೭. ನೆಯ ಪ್ರಕಾರದ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳು ಸೂಚಿತ ಉಪಯೋಗ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಗದ ಭೂಮಿ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ ಮಣ್ಣಿನಂತೆ ವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಬೆಲೆಗಳು, ಕೊರಕಲು, ಕಂದಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಗದ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ನಕಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ಆಯಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅದು ಸೂಕ್ತ ಉಪಯೋಗ ವಿರದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗುಲವೂ ಸಮಪಯೋಗವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಅನವರತವೂ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ಉರುವಲವೂ, ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇವು, ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆತು ಸಕಲ ಜನರಿಗೆ ಸುಖ, ಸಂತೋಷ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ :

ನೀರಾವರಿಯು ಆಧುನಿಕ ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮರದಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅನೇಕ ಹೊಳೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಅದ್ವೈತವಾಗಿ ಆಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೂ, ಗೃಹಗಳಿಗೂ, ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವರಿಂದ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ದೊರೆತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಕ್ಕಲಿಗರ ಮೇಲೆ ಅನಂತರ ಎಚ್ಚಾನಿಗಳ ಮೇಲೆ. ಅನಂತರ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಮುಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಕ್ಕಲಿಗರಿಗೂ, ಜನತೆಗೂ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ ಲಭಿಸುವದು. ನೀರಾವರಿ ಬೇಡಾಯೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎಕ್ಕಲಿಗರು ಮುಂದಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವದೊಳಿತು :

೧. ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಲಿರುವ ಮಾದಿರಿ ಆ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ನೀರಾವರಿಗೆ ಎತ್ತರ ಮಾಡಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮಣ್ಣಿನ ಮರ್ಗಲೀಕರಣ, ಗುಣಧರ್ಮ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಉಸುಕು (ಸ್ಯಾಂಡ್) ಗೋವು (ಗಿಲ್ಟ್), ಜೇಡಿ (ಕ್ಲೇ)

ವೃಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಅಳಿ
ಂದ ಅದು ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೆಂದು
ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

೨. ಭೂಮಿಯ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತತೆಯ ಮಟ್ಟಗಳು
ಒಂದು ಇವೆ.

- ಅ) ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು : ಇದರಲ್ಲಿ
ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ೩ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನೀರಾವರಿ
ಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಬ) ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿ :
ಇದರಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಬೆಳೆ
ಗಳನ್ನು ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಕ) ಕನಿಷ್ಠ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಭೂಮಿ : ಇದರಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಅಲ್ಪ ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಡ) ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಭೂಮಿ : ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ
ಮಳೆಯಿಂದ ಒಂದು ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಬಹುದು.

೩. ಮಣ್ಣಿನ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿಗಳ ಆಧಾರ
ದಿಂದ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಬೆಳೆ : ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮಗಳು ನೀರಾ
ವರಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು
ಮಣ್ಣಿನ ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ.
ಪ್ರಕಾರ ತಜ್ಞರು ಸೂಚಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿ
ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-೭

ಭೂಮಿಯ ಸದುಪಯೋಗ, ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳು

ಶೈತರು ಭೂಮಿಯ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸದೇ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕಾದುದು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಭೂಮಿಯ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿಯಾಗುವವೆ.

೧) ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ :

ನಿರ್ದೋಷ ಸಂಪತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅವಶ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಹೂವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಔಷಧ, ಕೂಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಬಾಣತನದಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

೨) ಸಮ ಲಾಭದ ನಿಯಮ :

ಇದ್ದ ಭೂಮಿಯ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಉಪಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಯಕವಾದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದು.

ಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಬರುವ ಲಾಭ ಮೊದಲಿನ ಉಪಯೋಗದ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಬೇಕು.

೧) ಲಾಭ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆ :

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಲ್ಫ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕೂಲಿಕಾರರನ್ನು ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ೨. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗುವದು. ೩. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆದರೆ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದರೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೨) ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು :

ನಿಸರ್ಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಗುಣ, ಮಳೆ, ಉಷ್ಣತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಆಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಫಲ ಕೊಡುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು.

೩) ಕೃಷಿ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರದ ಅಂತರ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ :

ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆ ಅಥವಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಡಬಹುದಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪೇಟೆ, ಅಥವಾ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ

ಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಬ್ಬು ಕೊಯ್ದಾದ ೨೪ ಗಂಟೆಗಳ
ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆಯಾಗಬೇಕು. ತಡವಾದರೆ ಸಕ್ಕರೆಯ
ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ತರಕಾರಿ ತೋಟಗಳು ಗ್ರಾಮ
ದತ್ತಿರಬಿರುವದೊಳಿತು. ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರ ವೂರಬಿಟ್ಟು
ಸಾಗಾಟದ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು.

೭) ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಭೂಮಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:

ಭೂಮಿಯು ಉಪಯೋಗವು ನಮ್ಮ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮುಗಿದ
ಹೋಗಿದೆ; ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವದೆಯಾದನೆ
ಗಮನಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅದರ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ
ವುದು ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ
ಪೀಳಿಗೆಯು ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದು ೭೦ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ
ಭೂಮಿಯು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ
ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಆಹಾರ, ಒಟ್ಟೆ, ಉರುವಲು ಕಟ್ಟಡ
ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಭಾರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ
ಇದೆ. ನಮ್ಮ ತಲಾ ಕೈವ ಭೂಮಿ ಕೇವಲ ೨ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮಾತ್ರ
ವಿದೆ. ರೈತರು ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಗೊಬ್ಬರ ಸೂಕ್ತ
ಪ್ರಮಾಣದ ಆರಾಧಿಸಿದೆ. ಗೊಬ್ಬರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು
ಬಳಕೆ ಇನ್ನೂ ವಿರಳರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ಅಗ ಆಹಾರದ

ಸೃಷ್ಟಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೧. ಈಗಿನದು ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಶುದ್ಧ ಮುನ್ನೆಡೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಮಾನವನು ಆರ್ಥಿಕವನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಅದರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಭೂ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಬಾರದು.

೨. ಮಣ್ಣು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಣ್ಣು ಆರ್ಥಿಕವಾದಿಂದ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾಧಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ನಷ್ಟವಾಗದೆ ಮಣ್ಣು ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ತಜ್ಞರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ಪಡೆಯಬೇಕು.

೩. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಜಾಣತನದಿಂದಲೂ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಕೃಷಿ ಕೃತನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

೪. ನೀರಾವರಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳಿದು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಜ್ಞರ ಹಣ, ನೀರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಲಾಭ ಬಾರದೆ ಹಾನಿಯಾದೀತು. ನೀರಾವರಿಗೆ ತಜ್ಞರ ಸಲಹೆ

ಸೂಚನೆ ಪಡೆದು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವ ಹೇಳಿದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಹೇರಳ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಜಮೀನು ಹೆಚ್ಚು ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಿರದಿದ್ದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿ ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆದರೆ, ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಲವಣಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಆಗುವದು. ನೀರು ಕೂಡ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂಪತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ತುಂತುರ ನೀರಾವರಿಯು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಸಾಲ ಪಡೆದು ತುಂತುರ ನೀರಾವರಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೩. ಸರಕಾರದವರು ಹೊಸದಾಗಿ ನೀರಾವರಿಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನದ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

೬. ಭೂ-ಬಳಕೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕುಗೊಬ್ಬ ಭೂಗೋಲ ತಜ್ಞರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ, ನಕಶ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಭೂ ಉಪಯೋಗ ಯೋಜನಾ ಕಮಿಟಿ ಇರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಓರ್ವ ಮುಖ್ಯ ಭೂ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಭೂ ಯೋಜನಾ ಕಮಿಟಿ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದು ನಾಡಿನ ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ, ಉರುವಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೭. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವನಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮೇವು ಹುಲ್ಲು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೈನೋತ್ಪಾದನೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಅವರಿಂದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದಶ್ಯಕವಿದೆ.

೮. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆ ಗೆಯಬೇಕು. ನೀರು ಯಾವಾಗ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಜ್ಞರಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೊಡಬೇಕು.

೯. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ, ಕುಂದು ಕೊರತೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆ, ತರಬೇತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೦. ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ಸರಕಾರದಿಂದ, ಬ್ಯಾಂಕು ಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

೧೧. ರೈತರ ಮೇಲೆ ದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಸಲಹುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹುಲ್ಲು, ಮೇವು ಬೆಳೆಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡಬೇಕು.

೧೨. ಹಗಲು ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆದರೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಬಂದೀತು. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ

ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುವದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಂದುವೆ
ದುಶ್ಚಟಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತ
ಆಗಾಗ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗ ಮತ. ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮೋ
ಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ, ಪ್ರರಾಣ ಕೇಳಿ, ದಯೆ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸನ್ಮಾ
ದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದರೆ ಅವರು ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಆವಾ
ಸರಕಾರದವರು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿಕಾಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಕೃ
ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂ
ಭೂ-ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ದೇಶದ ಅಭಿವೃ
ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

1. Heintzelman O. H. and Highsmith R. M. (1965) "World Regional Geography": Prentice Hall of India, New Delhi pp 11-14.
2. ವಿಜಯರಾಜ ಎನ್. ಸಿ. ಕರ್ಣಾಟಕರ ಎಂ. ಎಫ್. ಮತ್ತು ಇತರರು: (೧೯೭೦) "ಭೂಮಂಡಲ ಪರಿಚಯ": ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ. ಪುಟ. ೪೧-೬೦
3. Moore W. G. (1963) : "A Dictionary of Geography"; Penguins Books, Ltd. Harmondsworth, U.S.A., pp. 104, 126, 136-37.
4. Achuta Rao T. N. (1964) : "Geography" Prabhat Printers, Mysore. pp. 13, 58-65.
5. Survey of India (1980) : "World Atlas" Allied publishers, Bombay pp. 1.
6. Noor Mohammad (1981) : "Perspectives in Agricultural Geography" Concept publishing Co., New Delhi, Vol. II and III.
7. Mandal R. B. (1982) : "Land Utilization Theory and Practice"; Concept pub. Co. New Delhi, pp. 3, 53, 129, 182, 196, 276, and 312.

8. Misra M. K. (1964): "Conserving Grass Lands," Science Repartes Vol. 21, March pp. 147-148.

9. Kelso M. M. (1962): "Scope content and orientation of Rural land Economic Research today"; Land Economic Research (Ed. Ackerman Et. al.) Farm Foundation, Resource for future, INC. 20

10. Navati M. B. (1957): Readings in Land Utilization, The Indian Society of Agricultural Economics, Bombay, p.2

11. Kamptrost A. (1971): "Integrated Survey for Planning of soil conservation and Land Reclamation in Areas Affected by water. Erosion" Indian Photo Interpretation Institute, Dehradun.

ಉಪನ್ಯಾಸ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

- ೧ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಥವಾ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು
—ಎಸ್.ಎಸ್. ನಾಯ್ಕತೋರ್ಕೆ
- ೨ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ
—ಎನ್.ಆರ್. ರಾವ್
- ೩ ಹಳ್ಳಿಯ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ
—ಎಂ.ಎಸ್. ಹುಲ್ಲೋಳಿ
- ೪ ಭಾಸ್ಕರ ಉಪಗ್ರಹ
—ಎಂ.ಆರ್. ಹುಕ್ಕೇರಿ
- ೫ ವರಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಹತ್ತಿ
—ವಿಜಯಕುಮಾರ ಗಿಡ್ಡವರ
- ೬ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸ
—ಎನ್.ಬಿ. ಕಾಖಂಡಕಿ
- ೭ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ
—ಎಂ.ಎಂ. ಹೊಸಮನಿ
- ೮ ಸಸ್ಯ ಪೋಷಕಗಳು
—ಸಾ.ನಾ. ವಜ್ರನಾಭಯ್ಯ
- ೯ ಭೂಕಂಪಗಳು ಹಾಗೂ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು
—ಎಂ.ಎಫ್. ಕರೆಣ್ಣವರ
೧೦. ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮಿಶ್ರತಳಿ ಬೆಳೆಗಳು
—ಎ.ಸಿ. ಕಲ್ಯಾಣಿಮಠ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ